

2020

KONTAKT

Sydslesvigsk Forenings informationsblad

Lukket

SSFs, SSWs og SdUs sekretariater jule- og coronalukker frem til 8. januar.

Julejazz

Livekoncerten i Flensborg blev aflyst, men DR Big Band kan nu nydes i radioen.

Rømmet

Forleden blev Danevirke-stillingen rømmet – igen. Kanonen flyttedes indenfor.

Læs mere på KONTAKT side 2

Læs mere på KONTAKT side 3

Læs mere på KONTAKT side 4

HELGA OG HOLGER BALBIERSKI

Fik Sydslesvigprisen 2020

Fra overrækkelsen f.v.: Helga og Holger Balbierski, Niels Henriksen, formand for Oberst H. Parkovs Mindefond. (Foto: SSF)

Man kan ikke tænke den ene uden den anden: Helga og Holger Balbierski.

I mere end 40 år har de to i fællesskab ydet en enorm indsats for det danske mindretal. Siden 1975 henholdsvis 1976 har de været aktive i SSF-bestyrelser, og i 1978 overtog de som bestyrerpar Holtenå Forsamlingshus.

Starten var ikke nem, for de kom til i vinteren 1978, midt i isende kulde og en snekatastrofe. Men Helga og Holger har aldrig givet op. Generationer af SSFere, SSWere, kursister, kirkegængere, gæster nordfra og mange flere har haft glæde af forsamlingshuset - og ikke mindst Helga og Holger. På den måde har stedet altid været mere end bare et hus. Holtenå Forsamlingshuset har altid været et hjemsted med varme, menneskelighed, personlighed, atmosfære og et hyggeligt årsmødearrangement. Alt det, Helga og Holger udstråler. Men de to er mere end bare bestyrerparret. De er også i fritiden en aktiv og vigtig del af mindretallet. Til tider har de også været stridbare, men altid med hjertet på rette sted.

Det gælder ikke kun inden for mindretallets rækker, hvor de foruden det frivillige arbejde i SSF-bestyrelser også har beklædt talrige andre frivillige hverv. Blandt andet i SSW, menigheden og Sønderjysk Arbejderforening. Men de to engagerer sig også uden for mindretallet. Holger har for eksempel været fodboldkommer, og begge har været i driftsrådet ved deres respektive arbejdsgiver.

Helga og Holgers virke rækker vidt. Deres engagement smitter af på andre, og de har formået at samle og vinde nye kræfter.

Derfor fik de to tirsdag overrakt Oberst H. Parkovs Sydslesvigpris. Prisen fra Oberst H. Parkovs Minde-

fond er doteret med 1.500 euro og overrækkes årligt til en kvinde eller mand (hvh. et par), som har gjort en ihærdig og trofast indsats i basisarbejdet for det danske mindretal.

Fakta

Helga Balbierski

SSF-distriktet:
Bisidder 1975 - 1983
Næstformand 1983 - 1987
Formand siden 1987
SSW-distriktet:
Bisidder fra 1980
SAFs lokalafdeling:
Bisidder fra 1981
Holtenå danske menighed:
Næstformand 1987 - 2001

Holger Balbierski

SSF-distriktet:
Bisidder 1976 - 1993
Kasserer fra 1993
SSF-arrsstyrelsen:
Bisidder 1978 - 1991
Hovedstyrelsen: 1978 - 1991
SSW-distriktet:
Næstformand 1970 - 1983
Formand 1987 - 1993
Kasserer fra 1993
SSW-arrsstyrelsen:
Næstformand 1981 - 1987
SAFs lokalafdeling:
Bisidder 1980 - 1993
Kasserer fra 1993
SAFs landsstyrelse:
Bisidder 1980 - 2002
Kasserer fra 2002

Privat

2 børn:
Bernd Balbierski
Ulf Born
6 børnebørn

2020

Et historisk år går på hæld

Nu, hvor 2020 går på hæld, lad os for en stund fortrænge corona og dens triste skygge og koncentrere os om det historiske år 2020 med fejring og markering af Genforeningen og grænsedragningen.

En perlerække af bogudgivelser samt mediernes omfattende fokus på 100-året for afstemningerne i 1920 sikrede, trods aflysning af mange arrangementer og aktiviteter nord som syd for grænsen, at jubilæet blev synligt og en hjertesag for hele Danmark. Og det danske mindretal blev i den sammenhæng ikke glemt.

Danmarks fejring af Genforeningen blev skudt flot i gang ved gallafeststillingen den 10. januar i Det Kgl. Tæter. Sydslesvigerne fejrede med, selv om vi er dem, der blev tilbage i 1920. Så ret beset har mindretallet ikke så meget at fejre. Men vi har markeret 100-året for folkeafstemningerne, den positive udvikling og det fredelige samliv mellem dansk og tysk i grænselandet. Det er vi stolte over. Så stolte, at vi sammen med det tyske mindretal har motiveret Danmark og Tyskland til at foreslå UNESCO at anerkende det dansk-tyske samliv i grænselandet som immateriel verdenskultur. De to lande sendte deres ansøgning til Paris i marts. Vi venter spændt på resultatet.

I årets løb er jeg flere gange blevet spurgt af journalister og andre om, hvor vidt sydslesvigerne fortsat håber på den genforening, der ikke lykkedes i 1920. Her har svaret været, at vi lever i en anden historisk tid. Bonn-København erklæringerne fra 1955 og de venskabelige geopolitiske forhold i det dansk-tyske grænseland gør, at spørgsmålet om genforening i statsretlig forstand ikke er aktuelt. Det danske mindretal kan på baggrund af ikke mindst erklæringerne frit dyrke fællesskabet med Danmark i en sådan grad, at man kan hævde, at den sproglige og kulturelle grænse ikke går ved Kruså, men snarere ved Ejderen.

Selvfolgelig gælder princippet om folkernes selvbestemmelsesret fortsat, men afstemningerne i 1920 var et spejlbillede af den reelle nationale sammensætning i zone 1 og zone 2. Der er tale om en demokratisk grænse, og dens forudsætninger har ikke ændret sig.

Generalsekretær Jens A. Christiansen.
Lars Salomonsen

Inden for den virkelighed plejer og videreudvikler vi mindretallet og vore bånd til Danmark samtidig med, at vi er en del af det tyske samfund, hvor vi lever og agerer kulturelt, politisk og diplomatisk. Vi dansksindede er integrerede i det tyske samfund, men ikke assimilerede. Det unikke ved vort grænseland er jo, at ligegyldigt om du er dansk eller tysk, er alle enige om at ville hinanden uden at opgive sig selv.

At dyrke og fremme forkærligheden til dansk sprog, kultur og identitet er mindretallets opgave og mission. Det fremgår af alle vore foreningers formål. Ikke i fjendskab over for det tyske, men fordi det nu engang er det danske, der er vores eksistentielle grundvilkår. Det danske er og bliver derfor et mål i sig selv. Det er det, SSF navigerer efter i det dansk-tyske grænseland. Det handler ikke om at stimulere en dansk-tysk ensretning. For mindretallet ville det være en falliterklæring og i virkeligheden en trussel.

SSF går om nogen ind for interkulturel forståelse og bro-bygning mellem dansk og tysk. SSF har faktisk spillet en af hovedrollerne i fremskyndelsen af det fredelige samliv hen over grænsen. Netop derfor modtog SSF sammen med BDN Slesvig-Holstens

demokratipris i år. Men globaliseringens dagsorden med kulturel sammensmeltning og mainstream modarbejder nationale og kulturelle mindretals eksistens. Nej, det drejer sig om, er, at mindretalsborgeren i Sydslesvig viser respekt for grænselandets kulturelle mangfoldighed og forskelle med udgangspunkt i bekendelsen til et dansk ståsted, samt til danskhedens historiske og aktuelle forankring i Sydslesvig.

Kulturrelativisme er en vigtig modvægt over for en ekskluderende eller aggressiv nationalisme, men som nationalt mindretal skal vi passe på ikke at smide barnet ud med badevandet. Vi er af naturlige årsager udsat for et konstant tysk sprogligt og kulturelt pres. Derfor er det nødvendigt løbende at føre en værdidebat om dansk sprog, historie og identitet for at kunne arbejde dannelses- og foreningspolitisk i den rigtige retning. Uden klar dansk retning, risikerer vi en sindelags- og sprogforkalkning, der i yderste konsekvens betyder, at mindretallet mister sin særlige folkeretlige beskyttelse og ligestilling. Det danske mindretal er selvfølgelig ikke statisk. Enhver generation har sin dagsorden og sin vision. Ingen fornyelse er lig med stilstand. Men udfordringen og kunsten er at iværksætte en bæredygtig modernisering baseret på viden og forståelse for mindretallets historie, mission og inderste væsen.

Når vi skal forme mindretallets fremtid, er der mere på spil end som så! Det må være budskabet til os selv og til vores landsmænd i dette historiske år 2020.

Glædelig jul og godt nytår til alle medlemmer i SSF, det danske mindretals venner og samarbejdspartnere.

Jens A. Christiansen,
SSFs generalsekretær

HISTORISK SAMFUND

Ønsker god jul

Med ønsket om en fredelig jul og et godt nyt år sendes de bedste hilsner til alle medlemmer og samarbejdspartnere. Tak for forståelse, hver gang vi måtte aflyse arrangementer, og hjertelig velkommen, når vi igen kan mødes. Sæt foreløbig X ved den 25. februar samt 14. og 23. marts 2021 og læs mere i dagspressen samt på www.hssdj.dk

Sydsløvig Amtskreds

DYBBØLDAG

Fejl i artikel

I artiklen om Dybbøldagsindsamlingen i seneste udgave af KONTAKT er der sket en mindre fejl. Der står, at man kan få en "Spendenbescheinigung" for beløb over 15 euro. Korrekt er, at "Spendenbescheinigung" først kan udstedes for beløb over 50 euro.

JUL I HUSUM

Giver genlyd i Berlin

Online-julekalenderen fra de danske foreninger og institutioner i Husum bliver bemærket vidt omkring. Således har Brigitte Sockel fra Berlin, der har et blødt punkt for såvel Nordfrisland som det danske sendt en mail til SSF Husum Amt. Hun er ked af ikke at kunne besøge Husum eller Danmark for tiden. Men "jeres facebook-julekalender er en stor trøst", skriver Brigitte Sockel. Ikke mindst Burkhard Klimms sang "Jul i Husum" har glædet hende, og hun over sig på at synge den.

ph

KULTURUDVALGET

Nyt medlem

Anja Ziemer fra Flensburg er nyt medlem af SSFs Kulturudvalg. Hun tager over efter Marie Buhl, der ikke længere er medlem af udvalget. Anja er 27 år, født og opvokset i Sydsløvig. Hun arbejder som sygeplejerske på intensiv afdeling på Aabenraa sygehus.

Anja Ziemer.

EVAKUERING

Danevirke rømmet

Under kommando af fhv. museumsleder, men fortsat aktive medarbejder, Nis Hardt evakueredes Danevirke Museums kanon fra dens plads i den Arkæologiske Park til dens vinterhi

i remisen. Den ret så usædvanlige sæson 2020 blev budt farvel med en trefoldig salut fra riflerne. Museets 6-punds-kanon, en replik fra 1864, er i øvrigt den største sky-

deduelige historiske feltkanon i hele Nordtyskland. Også i Danmark findes der kun nogle få eksemplarer.

NF-JAHRBUCH 21

Vom Streit um Wörterbücher und der Angst der Nordfriesen

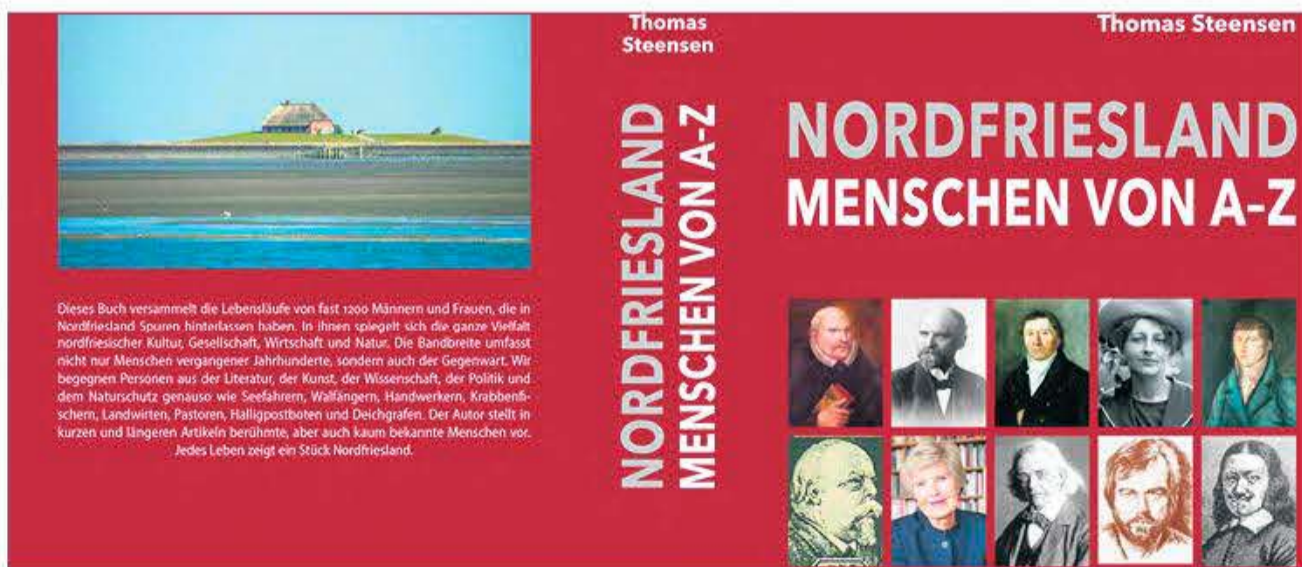
Nordfriesisches Jahrbuch

Das Nordfriesische Jahrbuch ist das wissenschaftliche Journal des Nordfriisk Instituut. Die Ausgabe 2021 liegt im Nordfriisk Instituut bereit und stellt in gewohnter Vielfalt aktuelle Forschungen zu den Nordfriesen und Nordfrisland dar. Der wertvolle Rohstoff Holz im 17. Jahrhundert steht im Zentrum eines wirtschaftsgeschichtlichen Aufsatzes von Wolfgang Jans. Johann-Albrecht G. H. Janzen widmet seinen Beitrag dem ehemaligen Gasthaus St. Jürgen in Garding, einer sozialen Einrichtung aus dem Zeitalter der Reformation. Bis ins 14. Jahrhundert schaut Albert Panten zurück, der anhand alter Quellen die Lage des Flusses Milde, der Kirche Mild und der Mildeburg zu rekonstruieren versucht. Die sogenannte Wörterbuchkonferenz von Flensburg-Mürwik stellte im Jahr 1950 entscheidende Weichen für die Erforschung und Dokumentation der nordfriesischen Sprache; wer bei diesem Treffen wie agierte und wer aus welchen Gründen an den Rand gedrängt wurde, legen Claas Riecken und Alastair Walker anhand des erhaltenen Protokolls dar. Bereits im Nordfriesischen Jahrbuch 2019 erschien der erste Teil einer großangelegten Untersuchung der Vogelwelt der Nordstrander Bucht, die vor bald vierzig Jahren durchgeführt, aber niemals veröffentlicht wurde. Im zweiten Teil stellt Uwe Sörensen jetzt die Vogelarten im Jahreslauf (1982 bis 1985) vor. In einem literaturwissenschaftlichen Beitrag analysiert Wendy Vanselow mit Studierenden der Frisistik die Wertesysteme und Erzählstrukturen in den Prosatexten von Johannes Petersen. Den Abschluss bildet ein Vortragsmanuskript von Jarich Hoekstra zu friesischsprachigen Ausdrücken für Angst. Vervollständigt wird der Band mit Buchbesprechungen und einer Bibliografie der nordfriesischen Texte in Zeitschriften und Zeitungen im Jahr 2019. Das Nordfriesische Jahrbuch 2021 umfasst 240 Seiten, kostet 9,80 Euro und ist erhältlich im Buchhandel oder direkt beim Nordfriisk Instituut in Bredstedt (04671/60120, verlag@nordfriiskinstituut.de). Mitglieder des Vereins Nordfriesisches Institut erhalten auf Anforderung ein Freiemplaar.

SOEBEN ERSCIENEN

Nordfrisland – Menschen von A bis Z

(Foto: SSF)

Soeben erschienen ist das Buch „Nordfrisland – Menschen von A bis Z“. Auf 512 Seiten mit mehr als tausend Abbildungen versammelt es die Lebensläufe von fast 1200 Männern und Frauen, die in Nordfrisland Spuren hinterlassen haben. In ihnen spiegelt sich die ganze Vielfalt nordfriesischer Kultur, Gesellschaft, Wirtschaft und Natur. Der Autor stellt in kurzen und längeren Artikeln berühmte, aber auch kaum bekannte Menschen vor. Jedes Leben zeigt ein Stück Nordfrisland.

Die Bandbreite umfasst nicht nur Menschen vergangener Jahrhunderte, sondern auch der Gegenwart. Den Lesern begegnen Menschen aus der Literatur, der Kunst, der Wissenschaft, der Politik und dem Naturschutz genauso wie Seefahrern, Walfängern, Handwerkern, Krabbenfischern, Landwirten, Pastoren, Halligpostboten und Deichgrafen. Auch mit Nordfrisland verbundene

Vertreter der dänischen Minderheit und der Nationalen Friesen werden vorgestellt, etwa Niels Bøgh Andersen, Sigfred Andresen, Bahne und Berthold Bahnsen, Alfred und Carsten Boysen, Ilse Johanna Christiansen, Jörgen Jensen Hahn, Jon Hardon Hansen, Jørgen Kühl, Momme und Ingwer Nommensen, Johannes Oldsen, Cornelius Petersen, Heinrich Schultz oder Marie Tångeberg.

Der Autor Professor Dr. Thomas Steensen stellt in kurzen und längeren Artikeln berühmte, aber auch kaum bekannte Menschen vor. Jedes Leben zeigt ein Stück Nordfrisland. Das Buch wurde herausgegeben vom Nordfrisland Museum Nissenhaus, erschien im Husum Verlag, kostet 34 Euro und ist ab Ende dieser Woche erhältlich.